

SCHOVANKA KRÁLOVNY VIKTORIE

Denny S. Bryce

KIO/KAN

Copyright © 2023 by Denny S. Bryce, LLC
Translation © PhDr. Bohumila Fatzinek Kučerová, 2024
Published by arrangement
with William Morrow Paperbacks,
an imprint of HarperCollins Publishers.
All rights reserved.
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Tato kniha je beletristickým dílem. Zmínky o konkrétních osobách,
událostech, institucích nebo místech mají příběhu dodat zdání
autenticity, ale jsou fikcí. Všechny další postavy, příhody a rozhovory
se zakládají na autorčině fantazii
a neměly by být chápány jako skutečné.

Z anglického originálu THE OTHER PRINCESS
vydaného v roce 2023 nakladatelstvím William Morrow Paperbacks,
an imprint of HarperCollins Publishers,
přeložila PhDr. Bohumila Fatzinek Kučerová
Redakční úprava Helena Škodová
Grafická úprava obálky Filip Šmalec
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokan, 2024
shop@alpress.cz
Vydání první

ISBN 978-80-7695-271-3

Věnováno Rhee Elizabeth Stovellové

*Maminčin polibek, ta pusa maminčina,
doted' mě v duši hřeje,
cítím zas, jako kdysi,
měkké rty na svém čele.
Říkáš, že je to blud,
šálení vzpomínek,
pro mne však posvátné jsou
polibky maminek.*

E. W. Harperová,
úryvek z básně „Maminčin polibek“ (1854)

Prolog

Západní Afrika, 1843

Matka ponořila do chladné říční vody hliněnou nádobu a naplnila ji po okraj. Druhou mozolnatou rukou se silnými prsty svírala v ohybu paže novorozence. Pak láskyplně polila tělíčko miminka vodou a smyla z něj krev, porod a pach nového života. Zvláštní, nasládlý puch nečistoty jí vnikal do chřípí.

Žádné další myšlenky ty první chvíle nenarušovaly. Byla zde pouze posvátná blízkost mezi matkou a dítětem.

Matka se jmenovala Kayin, což znamenalo dlouho očekávaná. Velké černé oči dítěte, sotva si zvykly na světlo světa, sledovaly každý matčin pohyb, až se jejich pohledy do sebe vpily a propojily dlouhou nepřetržitelnou nití. A tak už to zůstalo. Stále blízko sebe. Stále těsně spojeny.

Porod byl dlouhý a úmorný. Holčičce se omotala pupeční šňůra kolem krku a málem je obě připravila o život. Když konečně za úsvitu zazněl křik novorozence, strach uhnížděný v matčině lůně polevil, ale úplně nezmizel.

Podle tradic jorubského lidu určovalo jméno osud, mělo být mapou na životní cestě dítěte, cestě směřující od kojeneckého věku k dětství a dál do dospělosti a ke smrti. Bylo Kayinou povinností dát holčičce jméno vycházející podle jorubských zvyků z okolností jejího narození. Avšak váhala.

Ráda by dala své dceři jiné jméno než Aina, jaké určil její porod.

Jméno „Aina“ znamenalo narozená s matčinou pupeční šňůrou omotanou kolem krku, narozená do těžkého života, do existence plné utrpení a nesnází. Rmoutilo ji, že by měla své dítě zatížit takovým jménem.

Seděla se zkříženýma nohama na břehu řeky, tiskla dítě k hrudi a srdce měla plné lásky a ztěžklé bolesti.

Co když neuposlechne starých zvyklostí? Komu ublíží, když se vzepře bohům a poskytne své dcerušce naději na radostný život?

Mohla by jí dát jméno Oko Mi, znamenající Můj miláček a nepoznamenané kletbou. Mohla by jí říkat Nic nebo Všechno a taky Proč nebo Proč ne. Je tolik jmen, které neodsuzují nemluvně k životu naplněnému strastmi.

Ona osobně by na sebe ochotně vzala riziko, že si pro svoji čistou, nevinnou, krásnou dcerku pohněvá bohy. Ale než se jim postaví, musí nejprve přesvědčit svého manžela.

Kayin byla královnou a manželkou krále. Než bude vzdorovat bohům, musí jej požádat o radu.

Kayin se ho vydala hledat. Podobně jako ostatní muži v jejich vesnici byl válečník a během noci a časného jitra držel stráž.

Obchodníci s otroky útočili, když se domnívali, že lidé ve městě nejsou na jejich útok připraveni. Ale její manžel neponechával nic náhodě. V noci se skrýval se svými muži v lese a za měsíčního svitu číhal, zda v temnotě nespátří nepřítele.

Našla ho na svahu kopce tyčícího se nad řekou.

„Co tady děláš?“ zašeptal, když se k němu přiblížila. „Vede se děcku dobře?“ Hlas měl chraptivý obavou.

„Je v pořádku. Ale já si dělám starosti o její budoucnost. Porod byl těžký a –“

„Vím. Co ode mě chceš?“

„Ráda bych, abys mi dovolil čín vzpoury.“

„Proti čemu se chceš vzepřít?“

„Chci udělat něco, co je v rozporu s tím, čemu jsme odedávna věřili.“

„Aha.“ V jeho očích se zračila spíše shovívavost než obavy. „Dobrá. Pokračuj, poslouchám.“

„Máme šest dětí, které velmi miluji, ale naše sedmé dítě je mimořádné.“

„Každé z našich dětí drží v rukou naše srdce.“

„Ale mé srdce je plné lítosti a obav o tuto holčičku.“ Pohoupala miminko v náruči. „Jak ji můžu zatížit životem naplněným bolestí a smutkem?“

Neodpovídal, jen hleděl na nemluvně, které chovala.

Kayin se zhluboka nadechla. „Nechci dodržet tradici vybírání jména, pokud to znamená zatížit ji tak těžkým prokletím.“

„Máš sedm dětí. Ne všechny porody byly snadné. Čím je toto dítě jiné?“

„Je to poslední dítě, které jsem přivedla na svět.“ Od chvíle, co spolu začali mluvit, se nepohnul. Nyní však přenesl váhu dozadu, aby k ní sklonil pohled. „Jak to můžeš vědět? Proč?“

„Mé tělo už nebude rodit děti.“ Klopila zrak k hrudi, ale pak se konečně odvážila pohlédnout mu do očí a modlila se, aby v nich našla pochopení, a ne nenávist za svou zradu.

„Nečekal jsem, že se tak rozhodneš,“ řekl. „I když byl porod těžký.“

„Má láska k tobě je stejně silná, jako když jsme se seznámili. Ale jsem teď už starší, můj muži. A mé luno je vyčerpané. Máme sedm dětí. Nedokážu porodit další.“

Kayinu pozornost upoutalo slunce probleskující mezi stromy. Svítání měnilo barvu mraků z černé na šedou, oranžovou, žlutou a modrou, a vše ostatní bylo zelené – barvy duhy po ranní spršce.

Když spolu poprvé leželi, objevila se na nebi duha.

„Dělej, jak rozumíš,“ odpověděl manžel konečně.

Slyšela ho dobře? Nedíval se na ni, ale jeho hlas zněl jasně a zřetelně. Ano, slyšela ho správně. „Jsi si jistý, můj muži? Dovolíš mi to?“

„Dnes jsem se dozvěděl, že ti nemohu zabránit, abys dělala, co uznáš za vhodné. Mé argumenty padají do uší, které je nechtějí slyšet.“

Žaludek se jí sevřel. Jeho tón zněl jako zavření šelmy. Přezvykoval slova a soukal je ven z hrdla jako zabodnuté třísky. Doufala, že neuslyší jeho královský hněv, ale pochopila,

že jeho nevoli nevzbudilo její přání protivit se tradici jmenovací ceremonie. Opustila jeho lože. „Mrzí mě to, ale nemohu zvrátit to, o čem vím, že je skutečností. Děkuji ti, můj muži, za tvoji lásku a porozumění mému rozhodnutí.“

Naklonila se s dítětem v náruči dopředu, aby manžela políbila na líc, ale odvrátil se a vyhnul se jejímu dotyku.

„Nebudu ti bránit, abys naší dceři dala jméno, jaké si vybereš,“ řekl. „Já jí ale budu říkat Aina. Princezna z kmene Egbado narozená s pupeční šňůrou kolem krku. Aina, poslední dítě mé ženy Kayin, což znamená dlouho očekávaná.“

S těmito slovy odešel a vrátil se na své místo, ačkoli už nebylo potřeba střežit cestu. Obchodníci s otroky nenapadali vesnice poté, co se slunce vyhouplo nad vrcholky stromů.

Kayin stála na místě a nemohla se nadechnout. Naděje, jež jí naplňovala hrud, se vytratila.

Nazítí se připravila na rituál, který co nejdéle odkládala. Uchystala hranici a nechala plameny vyšlehnout k obloze. Připojily se k ní další manželky, matky, dcery, sestry a tety. Dostavily se všechny ženy z Okeadonu, aby se staly svědky.

Kayin nejprve ostrým nástrojem udělala na dceřiných lících dva zářezy. Ranky dokazovaly každému, kdo je viděl, že Aina je královského rodu, princezna z kmene Egbado.

Poté začal obřad a Kayin zaváhala pouze jednou a jen na kratičký okamžik, když se setkala s pohledem své dcerky. Smířila se s tradicí. Nedalo se jí uniknout, nešlo se protivit manželově vůli.

Chvějícími se rty oznámila dceřino jméno, ale její slova zněla jasně jako zahřmění a směle jako blesk letní bouřky: „Princezna Aina. Narozená s pupeční šňůrou omotanou kolem krku, dítě s těžkým porodem. To je tvé jméno a to je tvůj osud.“

ČÁST PRVNÍ

Zalévání hrobů

1. kapitola

Západní Afrika, 1848

Když mi bylo pět, měla jsem pověst bystré holčičky. Za všechno mohla hra, kterou jsme hráli na břehu řeky s klacíky a kamínky a čarami vyrytými v hlíně.

Nazývala se *mankala*. Naší hrací deskou byly důlky vyhrabané v písku, zpočátku prázdné. Hráči buď přidávali do hry nový hrací kamínek, nebo přesouvali ten, který už měli. Hráli jsme s hladkými černými, šedými nebo bílými oblázky. Všechny jsme našli na kamenité pláni pár minut od Okeadonu.

Hrála jsem proti bratrovi Kolovi a dvěma sestrám – ale bylo nás sedm sourozenců. Nejstarší se hry neúčastnili. Vždycky jsem vyhrála.

Přičítala jsem ta vítězství své fyzické rychlosti – měla jsem malé, hbité ruce – a duševní čilosti. Nejrůznější vzorce, ať už zvuky nebo obrázky vyryté v kameni, ve mně probouzelely představy, z nichž jsem vytvářela melodie. Dokázala jsem bleskurychle chytat věci. Zareagovala jsem dřív, než zasáhly svůj cíl, jímž jsem v mnoha případech byla já (mí sourozenci mě rádi škádlili). Taky jsem uměla rozluštit každou hádanku, napsanou i vyslovenou, pokud nebyla moc složitá – bylo mi pouhých pět let. Nicméně jsem věřila, že talenty, jimiž jsem v tom věku disponovala, mi dobře poslouží až do konce mých dní.

Jedno pozdní odpoledne byla řeka plná žen přepírajících tuniky a dlouhé hávy, umývajících nádoby na vaření a koupajících nemluvnata. Kola, mé sestry a já jsme si klekli opodál do bláta, rozložili oblázky a byli šťastní, zvláště já, pro-

tože jsem očekávala, že opět vyhraju. Ale hned následující okamžik se stal počátkem konce mé nevinnosti.

Nejenže jsem poprvé v životě prohrála, ale ta prohra mě taky připravila o sebeovládání. Až do té chvíle jsem si vůbec neuvědomovala, že nějaké mám, a už vůbec ne, že o ně mohu přijít.

Z hrdla se mi vydral nevěřící řev, začala jsem kolem sebe kopat a máchat jako rohatá koza lapená v trní.

Jedna ze sester mě chytila za ramena a zatřásla mnou v naději, že mě zklidní. „Přestaň ječet jako pomínutá, je to jen hloupá hra. Uklidni se. Nebo si budou myslet, že ses zbláznila.“

Tahle sestra byla jen o dva roky starší než já a nikdy předtím na mě nezvedla hlas. To vlastně nikdo z mé rodiny, ani matka nebo otec.

Vyvedlo mě to z míry tak, že jsem řvala ještě hlasitěji. Nechápala jsem, co po mně chce. „Proč se na mě zlobíš? Já prohrála. To ty jsi vyhrála. Tak proč na mě křičíš?“

V hlavě se mi usídlilo zoufalství jako hnízdo plné ostnů. Měla jsem právo vztekat se, brečet a dupat, proč ale na mě Kola a sestry tak divně hledí? Připadám jim směšná? Copak zapomněli, že jsem Kayininým nejmladším dítětem – a jejím posledním? Mé vzteklé pětileté já na ně nechápavě zíralo.

Zoufale jsem se zeptala: „Proč jsem dnes nevyhrála? Vždycky vyhrávám.“

„Dosud jsi měla až moc snadný život,“ řekla jedna ze sester. „Musíš se naučit, jak to v životě chodí.“

„Je načase, abychom tě přestali hýčkat,“ přidala se druhá. „Je ti pět, už nejsi mimino a –“

„Skoro šest,“ přerušila jsem ji.

„Správně,“ řekl Kola, který začínal mít věk na to, aby vstoupil do otcova vojska. „A musíš se postavit svému osudu jako my všichni ostatní.“

„Jakému osudu?“ zeptala jsem se nechápavě. „Vysvětlí mi to, prosím.“

„Chceš vysvětlení?“ zeptal se bratr a rozhlédl se po sestřích. „Mám jí to říct?“

„Ne, neříkej. Měla by si s ní promluvit matka.“

„Jenže to, jak se k ní chováme, je právě kvůli matce,“ namítl Kola. „Nechce, aby Aina zažívala cokoli nepříjemného. Nadržuje jí.“ Tón jeho hlasu byl tak ostrý, že mi naskočila husí kůže.

„Nebude to pro tebe příjemné,“ řekl. „Ale je ti skoro šest a je načase, aby ses dozvěděla pravdu.“

„Co tím myslíš? Jakou pravdu?“ Dívala jsem se z jednoho na druhého v naději, že mě vyvedou z mého zmatku.

„Necháváme tě vyhrát. Vždycky jsme tě nechávali vyhrát, protože ti hraní vlastně nikdy nešlo – a matka trvala na tom, že musíš vyhrávat.“

Pro dítě, které věřilo, že má v celém Okeadonu největší štěstí ve hře, byla ta slova jako úder do břicha. Nevšimla jsem si však, jak se mi stáhl žaludek.

„Jste lháři!“ Nakopla jsem štěrk, až se kamínky rozletěly kolem. „Lháře nemusím poslouchat!“

Mí tři sourozenci na mě jen beze slova zírali. Oplatila jsem jim jejich pohledy. Cítila bych se lépe, kdyby mě některý z nich pohladil, osušil mi slzy a omluvil se za jejich zlá slova, ale nic takového nikdo z nich neudělal. Obrátili se ke mně zády a začali hrát jinou hru beze mě.

Srdce se mi na vteřinku zastavilo. Potřebovala jsem, aby mě někdo objal. Jen pár kroků ode mě stála po kolena ve vodě matka a prala otcovy tuniky. Kayin mě milovala, ale když jsem plakala, rozplakala se i ona a já už prolila dost slz za nás obě.

A tak jsem se dala do běhu.

Přestože jsem to měla zakázané, zamířila jsem do lesa, abych našla Daya, svého druhého nejstaršího bratra. Ten mě určitě obejmě.

Můj nejstarší bratr Poju měl už vlastní rodinu a vídala jsem ho jen zřídka. Občas přicházel, aby si s otcem a dalšími bratry vyprávěli příběhy o předcích a zahráli na hudební

nástroje – balafon, bubny bata či otcův oblíbený nástroj ubo aku. Ale to bylo jen zřídka.

Proto jsem se vydala hledat Daya. Bylo mu patnáct a měl vysokou postavu a široká ramena. Otec si ho považoval ze všech synů nejvíce. Matka se v něm viděla. A já ho měla ze všech bratrů nejradši.

Jako voják v královském vojsku (vojsku mého otce) se uměl ohánět mečem a někdy nosil i mušketu. Plánoval, že se příští jaro ožení s dívkou jménem Bimpe.

Ano, Dayo mě určitě obejmě.

Na poli na druhé straně řeky pěstovala matka a ostatní ženy kořenovou zeleninu. Přeběhla jsem otevřenou pláň a za pár minut se ocitla v lese, kde se denní jas měnil v hru světél a stínů pod listovím milionů stromů. Viděla jsem sotva na krok před sebe a začínala se bát, že se ztratím nebo mě sežere nějaká záludná šelma.

Nezbývalo mi než věřit, že bratra najdu dřív, než si nebezpečí najde mě.

„Co tady děláš?“

Zakryla jsem si rukou pusou, abych nahlas nevyjekla, tak mě vylekalo Dayovo náhlé objevení se. Seskočil odkudsi z vrcholků stromů a rozzlobeně se na mě mračil.

„Hledám tě,“ zakuňkala jsem.

„A pročpak? Víš, že nesmíš chodit do lesa samotná. Že nesmíš vůbec chodit do lesa.“

„Musím s tebou mluvit.“ Sotva jsem to dořekla, zase mi začaly po tvářích kanout slzy. A to jsem si myslela, že už nebudu brečet.

„Tak to se ti asi vážně přihodilo něco zlého.“ Pohladil mě po vlasech a pak si přede mě klekl a setřel mi bříšky prstů z očí slzy. „Nemíváš ve zvyku prolévat slzy jen tak pro nic za nic. Poranila ses? Stalo se něco některému z tvých bratrů nebo sester? Nebo naší matce?“

„Ne, nic takového.“ Polkla jsem nasucho. „Prohrála jsem ve hře a řekli mi, že jsem předtím vyhrávala jen proto, že mě

nechávali vyhrát. Říkali, že si to přála matka, ale protože je mi už skoro šest, rozhodli se, že s tím přestanou.“

„Ach, vykašli se na hru. Ta nebyla nikdy tak důležitá, jak sis myslela,“ chlácholil mně. „Nemělas chodit do lesa. Je to tu nebezpečné, a přestaň už plakat. Ten hluk by mohl vyplašit tvory, se kterými bych se nerad setkal.“

Pak mně poskytl objetí, pro které jsem si za ním do lesa přišla, a já se v jeho náruči uklidnila.

„Mám tě moc ráda, Dayo.“

„Já tebe taky.“ Pustil mě a postavil se. „Teď tě zavedu zpátky k řece. Ale pak se musím vrátit na hlídku.“

Ulevilo se mi, a tak jsem se zvědavě zeptala: „Před kým nás tu hlídáš?“

„Před obchodníky s otroky.“ Odsunoval mečem stranou nízko visící větve. „Jsou to většinou dahomejští válečníci.“

„Co je to obchodník s otroky a kdo jsou Dahomejci?“

„Naši nepřátelé.“

„Jsou to lidi jako my?“ vyptávala jsem se.

Pokrčil rameny. „Ano i ne, vlastně ne.“

Vycítila jsem z jeho hlasu strach. „To proto jsi každý den v lese?“ zeptala jsem se znovu. „Abys nás chránil před našimi nepřáteli?“

Přikývl.

Zvolna jsem vydechla, ale moje zvědavost nebyla stále utištěna. „Ale proč jsou naši nepřátelé?“

„Bývali jsme jeden národ, oba naše kmeny patřily k říši Oyo, jenže pak, před dávnými lety vypukla občanská válka. My Egbové jsme se spojili s některými dalšími státy říše Oyo a stali jsme se nepřáteli Dahomejců a přístavu Porto Novo, kteří uzavřeli spojenectví proti nám. Vzájemná řevnivost, naše rozdílné názory na obchodování a jiné věci vedly k dalším bojům, a území národa Egbado se nacházelo přímo uprostřed mezi oběma půlkami kdysi mocné říše Oyo.“

Vybojovali jsme už mnoho bitev a další nás čekají, ale Dahomejcům nejde jen o vítězství v této válce. Předmětem

jejich obchodu je chytání lidí a jejich prodej – jsou lovci otroků a obchodníci s otroky.“ Hlas se mu vzrušením napíнал jako struna. „Proto střežíme cestu. Dahomejci nás nesmí zaskočit nepřipravené. Vyhrát bitvu pro ně znamená zavraždit tolik lidí, kolik přivedou do otroctví.“

To líčení mě vylekalo, ale ne z důvodu, který by Dayo očekával. „Jsem jako dahomejští válečníci, protože chci vyhrát?“

Tiše se zasmál. „Ne, nejsi žádná Dahomejka, špatně jsi to pochopila.“ Zvedl mě do náruče a podstrčil mi loket pod zadek, jako by to byla stolička, na které jsem se mohla uvelebit. „Otec říká, že je rozdíl mezi válečníkem a surovým divochem. Dahomejci jsou surovci.“ Pohladil mě po hlavě. „Ty jsi roztomilá holčička.“

Uchlácholená jeho komplimentem, ovinula jsem mu paže kolem krku. A v této poloze mi padl pohled na náhrdelník s modrým kamenem na jeho hrdle. Už když jsem ho poprvé spatřila na otcově krku, velmi jsem ho obdivovala. Vyznačoval se tím nejkrásnějším odstínem modré, jaký jsem kdy viděla, nikdo v celém Okeadonu takový kámen nevladl.

„Neslíbil snad otec tento náhrdelník Poyovi? Jak to, že ho dal tobě, Dayo?“

„To je na dlouhé povídání,“ odvětil bratr vážně. „Řeknu ti to zítra, ale teď si pospíšíme domů, aby ses mohla omluvit svým sourozencům a já se zase mohl vrátit na stráž.“

Našpulila jsem rty. „Já nechci.“

„Nechceš co? Omluvit se?“ Potrásl hlavou a oči mu potemněly. „Jestli se neomluvíš, neusneš, až půjdeš dnes spát. Pokud se na ně pořád zlobíš, neodpočineš si.“

Proč bych se měla omlouvat? Proč bych zrovna já měla zahanbeně sklonit hlavu? Jenže Dayo to říkal tak přísně. Musela jsem tedy s pravdou ven. „Nechci se jim omlouvat, když to nemyslím vážně.“

Nadzvedl mě v náruči, abych mu nevyklouzla. „Aino, Aino, už ti bude skoro šest. Měla bys vědět, jak se chovat.“

To jsem samozřejmě věděla, ale to ještě nezaručovalo, že dojdou k takovému rozhodnutí, jaké si přál. „Ach, už vím, co udělám.“ Pyšně jsem se zazubila. „Tak prostě nebudu spát.“

Jakmile jsme vyšli z lesa, začala jsem na bratra dotírat s otázkami ohledně přívěsku z modrého kamene.

Ty otázky mi vířily hlavou kolem dokola. Jak otce přesvědčil, aby mu ho dal? Rodinné dědictví se po generace předávalo z otce na nejstaršího syna, nikdy ne na druhorozeného. A já? Já si mohla jen nechat zdát, že bych se k němu kdy dostala. Ale jestli ho obdržel Dayo, tak bych ho mohla nosit i já, přestože nejsem dokonce ani kluk. Otec tím, že ho předal druhorozenému, učinil výjimku. Tak proč by neučinil další kvůli své nejmladší dceři?

Avšak poté, co jsem prohlásila, že než bych se omluvila, raději nebudu spát, přestal se mnou Dayo mluvit. Nesl mě sice dál, ale mohla jsem na něj dorážet, jak jsem chtěla, a úpěnlivě se dožadovat odpovědí, nepronesl ani slovo, dokud se před námi neobjevil nějaký cizí člověk.

Dayo mě postavil na zem a sevřel rukojeť meče. „Co tu pohledáváte, pane?“ otázal se nikoli zrovna přátelsky.

Cizí člověk vystoupil ze stínu dvou tamarindů a zahradil nám cestu. Byl tak nezvykle hubený, že připomínal stéblo trávy. Už lehký vánek by ho odfoukl do hlubin pralesa, kde číhali hladoví lvi a mraveniště byla vyšší než já. Divila jsem se, proč pořádně nejí. Třeba ho Dayo pozve na večeři. Štouchla jsem do Daya, abych mu to řekla, ale on mě volnou rukou odstrčil za sebe.

„Jsem kupec, cestující mezi Abomey a Abeokutou. Přišel jsem do Okeadonu promluvit si s vaším králem.“

Dayo namířil meč na cizincovo hrdlo, ale nenatáhl paži. Tak se špička meče nedotkla jeho kůže, jen k ní výhrůžně směřovala. „Jak to, že se ubíráš po cestách mezi dahomejským palá-

cem v Abomey a královstvím Egba v Abeokutě? Ty dva státy spolu válčí.“

Kupec naklonil hlavu na stranu, jako by ho překvapila Dayova informovanost.

„Mám mluvit s králem Okeadonu,“ trval na svém.

„Můžeš mluvit se mnou. Jsem jeho syn.“

„Nejstarší syn?“

„Druhý nejstarší.“

„Přísahal jsem, že tu zprávu doručím králi nebo jeho nejstaršímu synovi.“

Dayo přisunul meč blíže k cizincovu hrdlu. „Jak se jmenuješ, kupče?“

Muž přešlapoval z nohy na nohu, jako by mu kotníky okusovala celá armáda mravenců. „Mé jméno není důležité, ale jestli to potřebuješ vědět, jmenuji se Simeon Olayinka a jsem kurýrem krále Kutu – kterého tvůj otec zná. Král mi poručil, abych mluvil pouze s vaším králem nebo jeho nejstarším synem, a já musím svého krále poslechnout.“

Muž zakončil svoji řeč pokřiveným úsměvem, jako by pronesl nějakou zaříkávací formuli. Hleděla jsem na Daya, zvědavá, co udělá. Nedal nijak najevo, co si myslí, jen panenky očí se mu zúžily a potemněly. Dělal si starosti, přestože svíral meč? Byla jsem mrňavá – sahala jsem i s napřímenou hlavou Dayovi sotva k pasu –, ale plíce jsem měla silné. Přála jsem si, aby ta starost, kterou jsem četla v bratrově tváři, zmizela.

„Dayo, Dayo.“ Zatahal jsem ho za límec tuniky. „Otec bude doma. Vždycky se vrací domů na večeři.“ Ukázala jsem na Simeona Olayinku. „Vypadá hladově a měl by jít s námi na večeři. Pak si může promluvit s otcem.“

Dayo mi stiskl rameno.

Pak štouchl Simeona Olayinku mečem do boku a naznačil mu, aby šel před námi. „Jdi rovně. Sestra má pravdu. Povečeříš s námi a předáš otcí poselství od krále Kutu.“

2. kapitola

Západní Afrika, 1848

Na východě a na západě lemovaly Okeadon lesy a na sever tekla rychlá řeka. Město nebylo malé, žily zde tisíce lidí – rodiny, vojáci, ženy, sestry a bratři. Jelikož byl otec králem, byli jsme tu známí, lidé poznávali naše tváře. Matka tvrdila, že obyvatelé města nás pozorují, všímají si toho, co děláme, a berou si z nás příklad, ale že by se to změnilo, kdybychom se nechovali náležitě.

Nikoho jiného než své rodiče a sourozence jsem neznala. Nehrála jsem si s ostatními dětmi. Nemusela jsem hledat péči, náklonnost a lásku jinde než ve svém domově. Vše, co jsem potřebovala, jsme měli mezi sebou. Nikdo zvenku mi nemohl dát víc.

Když jsme s Dayem a Simeonem Olayinkou dorazili domů, rodina právě chystala večeři. Při pohledu na nás však všichni ustali ve své činnosti.

Otec naznačil mým bratrům, aby se rozestavili na určitá místa, jako by drželi stráž. Stáli čelem ke dveřím, ale natočení tak, aby chránili matku a sestry, které se stáhly do zadní části domu, ale předtím mě ještě má nejstarší sestra vytrhla z Dayova sevření a odvedla s sebou.

Když otec promluvil, díval se pouze na Daya. „Synu, kdo je ten člověk, kterého jsi přivedl do našeho domu?“

„Je to Simeon Olayinka, ale představil se jako posel krále Kutů.“

„Kuta nemá krále. Jen náčelníka.“ Otec se obrátil k Olayinkovi a pohledem si měřil hubeného muže od hlavy k patě. Kdyby se otec takhle díval na mě, propadla bych se hrůzou do země, ale Olayinka nehnul ani brvou.

Dayo si odkašlal. „Proto jsem ti ho přivedl, otče. Protože jsem věděl, že je to buď lež, nebo je za tím něco jiného.“

„Rozhodl ses správně, synu.“ Otec založil ruce na hrudi. „Náčelník Abeokuty by poslal kurýra jedině se zprávou o nebezpečí, které nám hrozí. Přinášíš takové varování?“

Olayinka se náhle jakoby osmělil, postoupil od vchodu dál do středu místnosti a postavil se přímo před otce. „Ano, přináším,“ řekl vážně. „Zítřa, až slunce začne stoupat na oblohu, napadnou Okeadon král Gezo a dahomejští válečníci. Vaše město by se mělo okamžitě připravit na boj, protože jinak ho Agojie obsadí a vybijí ty, které neodvlečou do otroctví.“

Matka zalapala hrůzou po dechu a sestry se navzájem objaly kolem pasu a ramen. Mě nikdo neobjal, ale já taky nechápala, čeho se všichni tak bojí.

„Jak chtějí proniknout přes naše hradby a projít kolem našich stráží?“ Otec se vyhnul pohledu na zděšené tváře své ženy a dcer.

„Jeden ze zdejších náčelníků je zrádce a za svítání je převede přes hranice.“

„Znáš jméno toho zrádce?“

„Můj náčelník mě pověřil pouze předáním této zprávy,“ odpovídal Olayinka. „Jméno ani podoba zrádce mi nejsou známy.“

Otec spustil paže a kývl na matku, ale jeho pohled se jí nesnažil zklidnit. Naopak se mu kolem úst a očí rýsovaly ustarané vrásky. Místnost naplnilo znepokojení a znehybnilo nás jako hustý melasový sirup.

„Otče, znáš krále Geza?“ zeptal se Dayo, kterému stejně jako mně neušlo otcovo nezvyklé chování. „Už ses s ním setkal?“

„Ano, ale ještě než vypukla válka,“ odvětil otec. „Naše státy byly součástí jedné říše. Bojovali jsme bok po boku, ale nakonec se z nás stali nepřátelé.“ Promnul si čelo, ale vrásky kolem očí se ještě prohloubily. „Nemáme teď čas na to, abych vyprávěl celý příběh. Musíme se připravit na útok, ale to probereme po večeři. Pojíš s námi, Simeone?“

Posel horlivě přikývl. „Ano, rád, Výsosti. Nejedl jsem už několik dní.“ Hrdě jsem vyslechla jeho odpověď a radostně se usmála na Daya, který netušil, co mě tak potěšilo – totiž že jsem měla pravdu, když jsem ho ponoukla, aby pozval Simeona Olayinku na večeři. Opravdu byl vyhladovělý. Od té chvíle jsem nikdy nezapochybovala o žádné myšlence, nápadu nebo výhradě, které mi přišly na mysl. Vždy tu byla pravděpodobnost, že budou správné.

Během večeře i po většinu večera jsem se vyhýbala trojici svých sourozenců, kteří si mysleli, že mě zlomí, když mi poví, že má vítězství nebyla skutečná. Avšak nestálo mě velkou námahu okázale si jich nevšimat. Zpráva o nadcházející bitvě všem zamkla jazyk a poprvé, co jsem si pamatovala, jedla naše rodina nějaké jídlo v naprostém tichu.

Po večeři jsme se všichni horlivě pustili do příprav. Každý dostal nějaký úkol: jednoho poslali na nějaké místo, jiný čistil muškety, sestry plnily vaky jídlem či odnášely k řece nádoby. Jen já neměla nic na práci.

Matka řekla, že jsem ještě moc malá, abych pomáhala. Měla jsem hlavně zůstat v bezpečí. Okeadon se musel připravit na bitvu a král a jeho rodina měli jít příkladem.

Přesně jak nás Simeon Olayinka varoval, Dahomejci zaútočili za svítání. Avšak Agojie krále Geza, ženské bojovnice pověstné tím, jak divoce a brutálně válčí, se nevyrovnaly statečným okeadonským bojovníkům.

Když se Dayo po bitvě vrátil domů, oči se mu blýskaly vzrušením. „Byli jsme lepší bojovníci, silnější a chytřejší. Otec nás rozmístil tak, aby žádná Agojie neprorazila barikádu.“ Položil si ruku na srdce. „A jsem velmi vděčný Simeonu Olayinkovi z Abeokuty za jeho varování. Nechci ani pomyslet na to, co by se stalo, kdyby nás Agojie zastihly nepřipravené.“

Celé město se po vítězné bitvě radovalo, ale otec zakázal dlouhé oslavy a záhy lidem přikázal, aby se vrátili do svých

domovů. Mrzelo mě, že jsme museli přestat tancovat a zpívat, protože všichni měli dobrou náladu, smáli se a objímali.

Porazili jsme Dayova nepřitele.

Naše rodina ulehla na lůžka vyčerpaná a vítězství nám přineslo hluboký spánek. Z pokojného odpočinku beze snů nás však probudil zvuk dupání tisíců válečníků bořících naše barikády.

Sestra mě zvedla do náruče a za hlavou jí svítilo měsíční světlo. Postavila mě na nohy. „Vzbuď se. Musíš se vzбудit, rychle.“

Její dech na mé tváři nebyl jemný a teplý, nýbrž ostrý a chladný. Vzhledla jsem k ní a strach v jejích očích mi sevřelo srdce. „Co se stalo? Přihodilo se něco zlého?“

„Neboj se. Jen dělej, co ti říkám.“ Její lež mě bohužel neuklidnila. Chlácholivý dotyk a něžně šeptaná slova strach nezaženou. Pokusila jsem se polknout, ale hrůza mi svírala hrdlo.

Přiblížila se k nám další vlna hrozivých zvuků. Řinčení mečů a dunivé kroky se ozývaly stále blíž. Snažila jsem se sluchem odhadnout vzdálenost. Stále hlasitější bubnování a údery zvonů napovídaly, že vojáci Okeadon obkličují.

„Co to je? Odkud se bere ten hluk?“ Moje malá ruka se křečovitě držela sestřiny tuniky.

„Uprostřed noci se vrátil král Gezo a jeho zabijáci.“ Byla to léčka: bitva svedená za denního světla měla ukloubat ostražitost Okeadonu.

Ve dveřích se objevil otec. „Zabili strážce. Nesnaží se brát zajatce.“ Běhal po domě a házel přes rameno různými předměty ve snaze najít, co nikdy nenajde, jak jsem se obávala.

„Je pro ně snadnější pobít nás, podříznout nám hrdla a připravit nás o život,“ křičel vztekle. „Pak začnou zapalovat domy a řídit ještě víc.“ S prázdnýma rukama hleděl na matku a tvář mu zkřivil stejný výraz, jaký jsem viděla v sestřiných očích. „Nesnáším ten jejich skřehotavý chechtot.“ Promnul si rukou čelo. „Chaos šíří paniku a nerozhodnost lidí ochromuje.“ Znovu pohlédl na matku. „Uteč. Nic jiného nám nezbyvá. Odved děti do lesa. Zmizte. Až budu moci, najdu vás.“

„Ne,“ odpověděla prudce. „Budeme bojovat s tebou a mými syny – jejich bratry.“ Otec ji chytil za ramena. „Uděláš, co jsem řekl. Uteč. Gezo nebude mít s naší rodinou slitování. Zním ho a nemám čas něco vysvětlovat. Běž.“ Otec se syny znovu nabil muškety a vyzbrojili se dlouhými noži. I Kola, nejmladší z mých bratrů, měl s nimi bojovat. Dayo byl hotov jako první a vyřítil se z domu bez rozloučení. Chtěla jsem běžet za ním a přivolat ho zpátky, aby mě objal, ale než jsem otevřela pusy, byl pryč.

Matka kolem sebe shromáždila svoje děvčata, ale já odběhla ke dveřím, jimiž se vyřítil ven Dayo, takže mě nemohla chytit za ruku.

„Aino, pojď sem. Honem. Musíme utéct. Pospěš si, miláčku.“ Natáhla ke mně ruku, ale nohy mi ztěžkly. Nedokázala jsem se jí zachytit. A pak dům zaplavily dahomejské válečnice.

Jak se dostaly dovnitř tak rychle? Točila jsem se dokola a hledala místo, kde bych se schovala.

„Agojie! Agojie!“ kvílela matka.

Zprvu jsem si myslela, že ty ženy, které svíraly meče a muškety stejně bojovně jako otec a bratři, skrývají tváře za maskami. Ale když se přiblížily, viděla jsem prázdné oči a hladkou pleť, nedotčenou emocemi, ale zbrocenou potem.

Randál kolem stále sílil a slévaly se v něm výkřiky a prosby o milost. Matka byla už ode mě daleko a já znehybněla jako socha a zakryla si uši, abych unikla té hrozné vřavě.

Pak mě jako velký černý stín obklopilo ticho. Vkradlo se do každého kouta, obalilo každou kapičku vzduchu a zavřelo všechny dveře, až jsem slyšela svůj dech v plících.

Válečnice držely otce za paže a kolem hrdla, odděleně od matky. Nahnaly mé sestry a bratry kromě Daya (po kterém nebylo ani vidu ani slechu) do těsného kroužku. Pak usekly matce, mým bratrům i sestrám hlavu. Oddělit mečem hlavu od těla není snadné. Někdy zůstane viset, jak se to přihodilo mému nejmladšímu bratrovi. Zaryté se pokoušel hlavu přidržet, ale Agojie to nechtěly dovolit. Cloumaly jí, dokud neupadla. Se sestrami měly lehčí pořízení. Jejich úzké krčky

se daly přeseknout jedním máchnutím. Ty strašlivé obrazy a tiché výkřiky mi rvaly uši, drtily mi srdce a duši, nedovolovaly vydat z vysušeného hrdla ani hlásek. Má ústa oněměla. Vytřeštěnýma očima jsem jako šílený pes zvědavě zírala na to krveprolití, fascinovaná tím množstvím odstínů červeně.

A po celou tu dobu válečnice jen sekaly a sekaly.

Otec začal křičet. Ten zvuk prolomil ticho v mé hlavě a přinutil mě podívat se na něj. Rysy obličeje měl zkroucené hroznými mukami.

Plakal, ale ne kvůli sobě, nýbrž pro ty, které miloval a na nichž mu záleželo víc než na vlastním životě.

„Otče!“ zvolala jsem.

„Nedívej se,“ zapřísahal mě. „Zavři oči, Aino. Zavři je pevně.“ Poslušně jsem padla na kolena, zavřela oči a zakryla si rukama hlavu. Neuvidím zbraň, která ukončí můj život, a během toho okamžiku, než dopadne ostří meče, uvidím svou matku celou a padnu jí do náruče, milovaná a v bezpečí jejího věčného objetí.

3. kapitola

Abomey, západní Afrika, 1848

Hlavou mi vířily útržky vzpomínek.

Kráčela jsem za tmy a za denního světla, v blátě, po drsném povrchu a loužemi bahna, močály s hejny moskytů, tělo se mi jeden okamžik třáslo zimou a příští koupalo v potu.

S každým krokem se mi vracely vzpomínky. Vzpomínky, které byly jen mými představami, jak jsem doufala, a které si hrály s mým srdcem strašlivé, zlovolné hry. Ale nic z toho, co jsem zažívala, nebyl pouhý sen. Vše bylo skutečné, jen jsem

neměla ponětí, kde se nacházím. Věděla jsem pouze to, že musím klást jednu nohu před druhou.

Směrem ke mně cválali koně a v jejich sedlech seděly válečnice s mušketami a máchaly dlouhými meči. Vytřeštila jsem oči. Usekávaly hlavy. Nářek zabíjených mnou pronikal jako údery blesku a já se chtěla dát do běhu, utéct před tím zlem, ale někdo do mě zezadu strčil a já upadla na zem.

Za chvíli jsem už zase stála na nohou. Válečnice opět minuly mou hlavu. Modlila jsem se, aby nechtěly svou chybu napravit.

Zavřela jsem oči.

Ozval se sborový pokřik: „Sláva králi Gezovi! Sláva králi Gezovi!“ To jméno mi bylo povědomé. Už jsem ho slyšela. Otevřela jsem oči.

Obklopila mě hradba smrti. Všude kolem se pohybovali lidé a kráčeli po tvrdé zemi kupředu. Byli jsme k sobě přivázání pevnými provazy a mosaznými řetězy; provaz omotaný kolem mého nahého pasu mě spojoval s ostatními.

Nebyla jsem mrtvá, ale zajatá. Polapená. Zotročená.

Stařec přede mnou zakopl a upadl. Dlouhá řada mužů, žen a dětí klesla na kolena, kam je stáhla váha mužova těla.

Skryla jsem se za zády jiného muže, vše pozorovala a naslouchala. Dvě válečnice starci poručily, aby vstal, a když se nepohnul, bodly ho do boku špičkou meče. Převrátil se na záda a zachroptěl. Třetí válečnice ho píchla do žeber. Stařec nevykřikl. Byl příliš vyčerpaný. Došel tak daleko, jak mu síly stačily.

Jedna Agojie v krátké sukni, sotva jí zakrývající zadek, se oddělila od ostatních a s příšerným zaječením zvedla nad hlavu meč a zapíchla ho do mužovy hrudi. Pak vytáhla ostří z rány a zabila pár dalších lidí kolem, jen tak, bez zjevného důvodu. Druhé válečnice seskočily z koní a odvázaly mrtvé od nás ostatních. Pak svými dlouhými kopími odsunuly mrtvolky do bahna na kraji cesty.

Rozhodla jsem se, že moje kolena se už nedotknou země.

Dny ubíhaly pomalu. Minuty se táhly jako hodiny a splývaly v mlhu únavy a bolesti. Chodidla mi napuchla tak, že připomínala bříška žab na břehu řeky. Každý dech mě páčil, jako bych polkla hrst písku.

Přesto jsme stále kráčeli kupředu. Viděla jsem tolik mrtvých a ztratila tolik milovaných, ale po dlouhé době jsem si vzpomněla na Daya. Neviděla jsem Daya umřít. Utekl dřív, než do našeho domu vpadly Agojie. Unikl, zmizel v lese, jak nás to učil otec, a teď byl někde v té dlouhé řadě lidí. Nebyla jsem sama.

Otočila jsem hlavu, ale vysokých mužů bylo mnoho, nemohla jsem ho najít. Žaludek se mi zkroutil v křeči, a tak jsem na něj přitiskla zkřížené paže, abych se uklidnila vlastním objetím. Za pár minut křeč přešla a já byla šťastná, protože v mém srdci byl Dayo živý a pouhá myšlenka na něj vrátila svět do starých kolejí.

Já, Aina, egbadská princezna, jsem pocítila radost. Můj duch vstoupil zpět do mého těla, aby mi pomohl najít bratra. Až ho najdu, vrátíme se domů, pohřbíme duše mrtvých a začneme nanovo. S ním to bude možné. Jen on a já. Dayo a já. Už napořád. Můj druhý nejstarší bratr, kterého jsem milovala víc než ostatní sourozence. Najdu ho a spolu se vrátíme domů.

Spolu s asi stovkou mých krajanů nás nacpali do stanu. Ty první dny mi stahovala hrdlo smyčka strachu, ale pak se uvěznění proměnilo v páchnoucí monotónnost. Jediným způsobem, jak rozeznat jeden den od druhého, bylo rozhlédnout se a zjistit, kdo toho rána zmizel.

Každý den se někam vytratil nějaký muž, žena nebo dítě, ale brzy ho nahradil jiný muž, žena nebo dítě.

Zmizení některých mě zasáhlo víc než jiných. Třeba těch, ke kterým jsem se schoulila nebo se po jejich boku třásla, když mě pronásledovaly nejhorší noční můry.

Jedna starší žena, která znala moji matku a babičku, nám vyprávěla pohádky a bajky – O lvu a šakalovi, O želvě a dceři. Moc ráda jsem ty příběhy poslouchala, a když žena zmizela, pokoušela jsem se plakat, ale v té době už jsem měla všechny svoje slzy vyplakané.

Ještě jsem musela najít Daya. Bylo to těžké, protože jsem byla uvězněná na jednom místě, v jednom stanu. Byla jsem smutná a cítila se osaměle. Moc se mi stýskalo po mé rodině, po matce a sestřích. Abych našla Daya, potřebovala jsem pomoc, což znamenalo vyptávat se lidí. Jenže můj hlas zněl stejně jako hlasy mých blízkých a bylo pro mě strašné slyšet ho vycházet pouze z mých úst.

A tak jsem přestala mluvit. Neproněsla jsem jediné slovo až do chvíle, kdy jsem se setkala s Monife. S ní se už nedalo mlčet.

To ráno, co jsem ji uviděla poprvé, kráčela ke mně, něco si brumlala a poskakovala jako já, když jsem si hrávala na břehu řeky se svými sestrami a bratrem.

Nevypadala o moc starší než já a byla o něco vyšší. Její štíhlé tělo mělo hubené údy a vypracované svaly, jako by běhala s gazelami a nikdy ji to neunavilo. Pak jsem si všimla, že není k nikomu přivázaná. Proč? Já byla připoutaná k jedné staré ženě s šedými vlasy, která ze spaní sténala.

Jak to, že nemá kolem pasu provaz? A pak jsem uviděla, co skrývá.

Ach, byla chytrá. Držela provaz v ruce, aby to vypadalo, že je spoutaná, ale s nikým jiným ji nespojoval. Nejvíc mě ale zaujal úsměv na její tváři. Ve stanech otroků krále Geza se nikdo neusmíval. Ta stařenka, která vyprávěla příběhy, se jednou zasmála vlastnímu vtipu, ale nikdo kromě téhle holky kráčející přímo ke mně tady nevypadal šťastně.

Ale ona se usmívala od ucha k uchu.

Nikdy by mě nenapadlo, že úsměv může zranit. Bolest se mi šířila ze žaludku do každého svalu a kosti v těle. Ale nemohla jsem její úsměv neopětovat. Takže když došla až ke mně, dala jsem mu volný průchod.

Můj úsměv ji potěšil. Vzala mě za ruce, podržela je ve svých a stiskla. Ne silně, ale vřele a laskavě. Modlila jsem se, aby mé dlaně už nikdy nepustila.

„Pověz mi své jméno,“ řekla.

Jelikož jsem už nějakou dobu svůj hlas nepoužívala, obávala jsem se, jak bude znít – nebo co horšího, že když promluví, nějak se zpronevěřím památce své matky a sester. Uslyším ve svém hlase ty jejich? Začne se mi po nich stýskat ještě víc?

„Tak co, odpovíš mi?“ naléhala s lehce nakloněnou hlavou, ale úsměv jí z tváře nezmizel.

Zatřásla jsem se, jako by mě ovanul neexistující vánek. Jestli nic neudělám, nic neřeknu, třeba odejde – i se svým úsměvem, a já už ji nikdy nespátřím.

Jedno slovo. Nic víc.

Dřepla si přede mě. „Kolik ti je?“

Stiskla jsem rty. Mlčení nedávalo smysl, ale nedokázala jsem promluvit. Zvedla jsem ruku a roztáhla prsty, zatímco jsem na druhé ruce jedním zakývala.

„Šest, aha,“ řekla. „Mně je dvanáct, ale jsem na svůj věk malá, naštěstí, řekla bych. Myslím, že je to jeden z důvodů, proč jsem ještě naživu. Agojie nevědí, že nejsem batole.“

Urazilo mě to. Bere mě jako batole, protože je mi jen šest? Po tom všem, co jsem viděla a čím jsem si prošla, už jsem si nepřipadala jako dítě.

„Jmenuju se Monife,“ prohodila jakoby mimochodem, jako by jí nevadilo, že nemluví.

„Ty jizvy –“ Naklonila se blíž a prohlížela si můj obličej. „Ty pocházíš z královské rodiny, vid’?“

Přikývla jsem.

„Hledala jsem tě.“ Olízla si rty. „S tvýma jizvama a mýma schopnostma se voad’ vytratíme.“

Rozbušilo se mi srdce. „Ano, byla jsem královská dcera.“

Nadechla se. „Věděla jsem, že nejsi němá.“

„Rozhodla jsem se přestat mluvit. Neměla jsem co říct.“ Polkla jsem knedlík v krku. „A nikoho, komu bych něco řekla.“

Položila mi paži kolem ramen. „Nefňukej. Teď už někoho máš – mě. A vezmeme spolu do zaječích.“

Hrud' se mi stáhla, až jsem se skoro nemohla nadechnout.

„Nemůžeme utéct.“ V prstech mi mravenčilo. „Všude jsou strážé.“

Zamračila se. „Jak to víš? Jsi už celý týden uvnitř tohoto stanu. Hele, já si už umím poradit.“

„Jak to myslíš?“

„Jsem zlodějka.“ Usmála se. „Vím, jak ukrást věci, a naučila jsem se, co musím dělat, abych zůstala naživu.“

Ne všemu jsem rozuměla, ale zachytila jsem, že ví, jak zůstat naživu. Já taky měla proč žít.

„Měla bych se ti přiznat,“ pokračovala. „Nemusela jsem se tě ptát na jméno. Je to Aina, že? Tvůj otec byl náčelník Okeadonu.“

„Byl král.“ Sklopila jsem oči, překvapená silou svého hlasu. Pak jsem si všimla, že naše prsty se propletly. „Ale je mrtvý.“ Pustila jsem ji.

„To je mi líto. Vím to.“ Našpulila rty. „Až utečeme, můžeš se mnou do mé vesnice, jestli nemáš kam jít. My dvě budeme kamarádky.“

Se zájmem jsem na ni pohlédla. Už toho o nás tolik rozhodla, od útěku po kamarádství. A taky mluvila tak, jako bychom si přímo před očima stráží měly zahrát nějakou hru.

„Nenapadlo tě, že je divný, že jsi pořád naživu?“ zeptala se a usedla se zkříženýma nohama na zem. „Já ti to povím. To ty tvoje jizvy. Válečnice krále Geza dostaly příkaz, že tě nemají zabíjet. Rád si nechává poslední členy královských rodin, aby je pak obětoval během některých ze svých slavností.“

Hovořila tak vesele a uvolněně, že mě mrzelo, že jí musím povědět pravdu. „Já nechci utéct.“

Úsměv jí z tváře zmizel. „Proč to říkáš?“

„Je tu můj bratr.“

„Tvůj bratr? Ale tvoji rodinu vyvraždili, podřízli jim na lůžku hrdla.“

„To není pravda. Nebyli jsme v posteli. A ty ženské mým bratrům a sestřím usekly hlavy.“ Polkla jsem knedlík v krku. „Nechápu, proč mě taky nezabily.“

„Vždyť jsem ti to řekla. Ušetřili tě, aby tě obětovali v paláci.“ Nechtěla jsem uvěřit tomu, co říkala, a taky se mi už nechtělo mluvit o smrti a obětech.

„Ukážeš mi, jak se dostat z těch provazů?“

„Jasně.“ Sáhla za pásek svých šatů a vytáhla oblázek s ostrou špičkou. „Až ti přerážnu provaz, přidržuji si ho kolem pasu a drž se vedle tý stařeny. Nebude poznat, že k ní nejsi přivázaná.“

Pracovala rychle, a když se provaz uvolnil, loupla jsem očima po té staré ženě, s kterou jsem už nebyla svázaná. Ženě to neušlo, ale mlčela a jen zavřela oči.

„Děkuji,“ pošeptala jsem Monife.

Pak do stanu vstoupily stráže a přinesly hrnce s něčím, co vypadalo jako zbytky jídla, které matka házela divokým prasatům a psům.

Nádoby stály blízko vchodu. Domluvily jsme se s Monife pohledem a vstaly z podřepu. Musely jsme si pospíšet, pokud jsme nechtěly jen vyškrabávat dno.

Držely jsme se těsně u sebe, jako bychom byly svázané, a blížily se k hrncům malými krůčky, abychom neupoutaly pozornost. Ale nějaký vrásčitý stařík, černý jako uhel, mě štouchl do zad a já do Monife narazila.

„Dávej pozor,“ zabručela a spěšně sáhla do záhybů opasku, zřejmě aby si zkontrolovala, zda tam má pořád zastrčený kamínek a možná i další věci. „Drž se na nohách.“

Stařík se dál tlačil, tloukl do lidí kolem sebe a vyvolával zmatek.

„Zklidni se,“ napomenula ho jedna žena z Okeadonu. „Ještě tě nás kvůli tobě všechny zbičují.“

Chtěla jsem ho odstrčit, ale včas jsem svésila ruce. Někdo by si mohl všimnout, že nejsem svázaná.

Zhluboka jsem se nadechla. Sklonila jsem hlavu a trpně přijímala rány ostatních, kteří se drali k jídlu. Konečně jsme si

s Monife ukořistily trochu jídla a vrátily se na moje místo ve stanu.

„Pomůžu ti najít bratra,“ prohlásila Monife, když jsme dojedly. „Nebude to snadný. Všichni tady vypadaj stejně. Jsou špinaví, černí a vystrašení.“

„Bude mít na krku náhrdelník s modrým kamenem, anebo ho bude alespoň někde skrývat. Nikdy by se ho nevzdal.“

„Náhrdelníků jsou spousty.“

„Takhle modrý kámen nemá nikdo. Je to ta nejmodřejší modř ze všech modří. Ten, kdo ho spatřil, už na něho nezapomene.“

„Válečnice mu ho už nejspíš sebraly.“

To by Dayo raději zemřel. „Ne, schoval ho před nimi. Ale ve stanu ho určitě ukázal ostatním z Okeadonu, aby dokázal, že je synem krále.“

Zamyšleně přikývla. „To nám ho pomůže najít, ale musíš pro mě něco udělat.“ Naklonila se kupředu a ztišila hlas. „Chci, abys mi pořezala obličej.“

Poškrábala jsem se za uchem a nebyla si jistá, jestli jsem dobře slyšela. „Proč to mám udělat?“

„Ty jizvy, co máš na tváři, ti zaručujou, že Agojie tě neseberou, leda my měly příkaz od krále. Takže když budu mít taky takový jizvy, budou si myslet, že jsem královského rodu, a princezny nekončí na lodích s otroky. Nechávej si je, aby je obětovali při velkých slavnostech. Takhle můžu zůstat v zajetí léta.“

„Tak tohle se děje lidem, co jsou ráno pryč?“ Seděla jsem se zkříženýma nohama na zemi přímo proti Monife.

„Ti jsou buď na lodi s otroky, nebo obětovaný, anebo zabítý dahomejskýma válečnicema, jelikož Agojie jsou v zabíjení vážně dobrý. Ale král při oslavách obětuje lidi královského původu.“

Nerozuměla jsem. Nedávalo mi to smysl. Válečnice krále Geza přece zabily moje rodiče, sestry a skoro všechny bratry. Byla jsem jediná, koho ušetřili. Jak to, že jizvy prodloužily život mně, ale jim ne? A taky se mi upřímně řečeno nelíbila

představa, že budu muset Monife pořezat obličej. „Proč si to neuděláš sama?“

„Nechcu to pokazit. Hádám, že ty to zvládneš líp.“ Převzala jsem od ní kamínek. „No, měla bys vědět, že mi možná ještě není šest. Ztratila jsem nějak přehled o dnech a týdnech.“

„Jsi chytrá. Věřím ti. Kromě toho vypadáš skoro na sedm.“ Vstala jsem a dřepala si před ni. V jedné ruce jsem pevně svírala kamínek a druhou si ohmatávala jizvy na své tváři, abych prozkoumala jejich tvar, hloubku a umístění.

Chytla jsem Monife za bradu. „Tak dobrá. Nehýbej se. Jsi připravená?“ Sklonila hlavu a usmála se. „Ano, princezno Aino. Jsem připravená.“

4. kapitola

Abomey, západní Afrika, 1848–1849

Když jsem získala přátelství Monife, už jsem se necítila tak osamělá a můj žal už nebyl tak palčivý. Měla jsem ji. Alespoň jsem si to myslela. Jenže Monife měla protivný zvyk vypařit se, na dlouhou dobu zmizet, a pak se náhle objevit, jako by nikdy ani nebyla pryč – a to ve mně oživovalo staré rány. Jak jí můžu důvěřovat? Ale přestože to nemělo logiku, neztratila jsem v ni důvěru. Nic jiného mi nezbývalo.

Po tom pořezání její tváře jsem ji týden neviděla. Byla jsem naprosto zoufalá. Tato další ztráta mě zase dostala do stavu, v jakém jsem byla tu noc, kdy Dahomejky vyvraždily moji rodinu a přinutily mě pochodovat z Okeadonu do Abomey, bezmocnou, zdrcenou žalem a bez naděje v srdci, že se moje bolest kdy utiší.

Když se Monife konečně objevila v mém stanu, vysvětlila mi, proč utekla. Prý si myslela, že jsem jí bolest způsobila záměrně.

„Ale to tys mě přece požádala, abych ti na tváři udělala ty jizvy.“

„To jo, ale jak jsem mohla vědět, že to bude tak příšerně bolet a bude se to tak pomalu hojit?“ Uznala jsem, že na tom něco je. „Možná jsem ti měla říct, že mi matka pořezala obličej jen pár dnů po narození. Nevzpomínám si, jestli to bolelo. Byla jsem mimino.“

Když jsem jí řezala kůži, věděla jsem, že ji to moc bolí. Kňučela a štěkala jako hyena a z ran jí prýštila spousta krve.

Upřímně řečeno jsem si myslela, že umře. Dokonce jsem to řekla i nahlas. Viděla jsem už tolik smrti a umírání, že mi přišlo přirozené očekávat další. Myslím, že právě to ji tak rozlobilo – jak rychle jsem ji už ukládala do hrobu. Kromě toho měla povahu nosorožce během období páření. Tohle moje matka prohlašovala o jedné z mých sester. Zdálo se mi, že se jí Monife podobá. A proto jsem se zachovala podle matčiny rady, a když vybuchla, nijak jsem nereagovala. Dokonce jsem jí ani nezamávala na rozloučenou, protože jsem si myslela, že se brzy vrátí.

Ale jakmile byla opravdu zpátky, zapoměla jsem na svoje strachy, a hned jsme navázaly přesně tam, kde jsme skončily.

„Takže tys byla mimino, když ti máma pořezala tvář,“ vzala Monife na vědomí. „Dobrá, už se na tebe nebudu zlobit.“

„Tvoje jizvy se už hojí,“ připomněla jsem jí jemně.

Sáhla si na obličej. „Teď jsem chráněná proti Agojie, dokud král neporučí, aby nás obětovali. Už se o jizvách nebudeme bavit. Jsi připravená hledat svého bratra?“

„Ano.“ Horlivě jsem přikývla.

Bez otálení jsme se pustily do pátrání, ale nešlo to tak rychle, jak jsem si představovala. Záhy jsem se poučila, že Monife si dělá věci po svém.

Toulaly jsme se po planině za řadou stanů a Monife mě učila všechno, co sama znala. Žvýkat stébla rostlin, abych z nich získala vodu, lovit divoká prasata a králíky kvůli masu

a kožešině. Trvala na tom, že tohle vše musím umět, a byla by mě toho naučila ještě o hodně víc, jenže já už se nemohla dočkat, až najdu Daya, a nestála jsem o žádnou výuku přežití v džungli.

Vysvětlila mi, že tyhle znalosti se nám budou moc hodit, až utečeme. Položila mi ruku na rameno. „Nezapomeň na naši dohodu. Najdeme tvého bráchu a frkneme pryč.“

Poslouchala jsem ji jen napůl, protože jsem měla co dělat, abych v hlavě udržela tolik různých záměrů. Bylo mi skoro šest – a všechny moje myšlenky se upínaly k odhodlání nalézt bratra.

Monife pokračovala ve výuce a navzdory mému nedostatku zájmu mi něco z toho v hlavě utkvělo. Naučila jsem se stahovat zvířata z kůže pomocí kamenů s ostrými hranami, neboť nože jsme používat nemohly, Těžko bychom je pod našimi volnými tunikami ukryly.

„Později ti ukážu, jak chytit rybu a zbavit ji šupin,“ slíbila. „Potřebuješ nejprve pořádně strávit to, co už jsem tě učila.“

Připomínala mi Daya a moje sestry. Ti měli taky snahu něčemu mě přiučit, přestože mými hlavními zájmy bylo jídlo, spaní a hra.

„Kdy se vydáme do stanů hledat Daya?“ vyptávala jsem se znuděně. Nijak jsem se nenamáhala zakrýt, jak mě to všechno otravuje, obracela jsem oči k nebi a hlasitě odfrkovala jako lev. Monife se však nenechala odradit.

„Tábory otroků nejsou daleko od Abomey a paláce krále Geza.“ Ukázala k městu. „Cesta se dá zvládnout ještě před polednem, i když vyrazíme dlouho po východu slunce.“

„Musíme jít až do města?“

„Ne. Pokud je ve městě, bude obětovaný při některý ze slavností král Geza. Agojie jsou v paláci ještě nebezpečnější. Jsou královou tělesnou stráží.“

Asi na mně bylo poznat, jak jsem zklamaná. Proč mluvím o takových hloupostech, a ne o nalezení Daya?

„Taky budeme muset pozorovat stráž. Kde spí a kde jí, kam chodí, když odejdou ze svého postu.“

„Dobrá.“ Nakoukla jsem do stanu, z něhož předtím vyšla stráž.

„Dávej pozor, Aino. Musíme toho o našich hlídačkách vědět tolik, kolik toho o sobě vědí samy.“

„Proč? Vyvráždily mi rodinu a sekají otrokům hlavy, když slaví svoje svátky. Nic víc už o nich vědět nepotřebuju.“

„Jestli nás budou honit, musíme mít promyšlený, kam se schovat, aby nás nenašly.“

Zamračila jsem se, protože jsem nikdy neměla ráda, když mi někdo dělal kázání, ale to, co Monife říkala, dávalo smysl. Měla bych ji poslouchat. „Chtěla bych chodit do stanů a hledat ho. Ještě jsme v žádném jiném než v mém stanu nebyly. Jenže bez tebe Daya nenajdu.“ Rty se mi třáslы zklamáním. „Musíme ho najít. Co když je nemocný – nebo se cítí sám.“

Monife mě uchopila za ramena. „Taky může být mrtvý, Aino.“

„P-proč to říkáš? Jsi zlá.“

„Nejsem zlá. Mám strach, že když ho nenajdeme, budeš moc smutná a nebudeš chtít utéct.“

Odvrátila jsem se od ní. Jak to může vědět? Ano, uvažovala jsem o této možnosti, a usoudila jsem, že jestli Daya nenajdeme, schoulím se někde v koutě, jak to dělali mnozí jiní, a přestanu jíst, přestanu dýchat, jen budu čekat na to, až mi na krk dopadne meč našich vězňů.

„To, že Daya třeba nenajdeme, ještě neznamená, že je mrtvý,“ namítla jsem. „Poznala bych, kdyby už nežil. Cítila bych to tady.“ Položila jsem si ruku na srdce. „Musíš mi věřit – žije.“

Monife se zhluboka nadechla. „V tomhle táboře jsou tisíce vězňů. Víc, než se dá spočítat. Najít Daya bude trvat. Zvláště když navštívíme každý stan.“

„Myslím, že jsi mi lhala. Ty mého bratra hledat nechceš.“

„Co uděláme, až ho najdeme? Vezmeme ho do tvýho stanu? Nebo do mýho?“ Sevřela mi ruku. „Ne. Až ho najdeme, utečeme.“

„Utečeme?“

„Nebude to snadný, i když už budeme znát každý kout tohoto tábora, a kde stráže stojí, spí nebo jedí.“

Zmlkla jsem. Měla pravdu a nemělo smysl se s ní hádat. Byla sice malá, ale ve skoro třinácti už se jí postava začínala zaoblovat. Neměla jsem na výběr. Pokud jsem nechtěla zůstat sama a přála si najít Daya, musela jsem ji poslouchat.

Uplynul další měsíc. Tábor byl rozlehlý a Abomey bylo velké město. Pročesaly jsme každý kout, dvakrát. Už jsme se nenamáhaly předstírat, že jsme svázané. Agojie přestaly děti přivazovat k sobě. Nechaly nás běhat po táboře volně. Díky tomu jsme se s Monife seznámily s novými lidmi – včetně dalších dětí – a každého jsme se vyptávaly na Daya a jeho náhrdelník.

A tak plynul měsíc za měsícem, střídala se roční období, až uběhl celý rok, a žádná z nás si toho nevšimla, ani já. Po čase jsme s hledáním přestaly a začaly dělat to, čím se baví všechny děti, i za těch nejstrašnějších okolností.

Hrály jsme si.

Skákaly jsme, hopsaly a běhaly. Hrály jsme si na schovávanou a na bojovnice a otroky. Koneckonců jsme se nacházely v ohavném táboře otroků, kde číhala na každém rohu smrt.

My se však nedaly a proměnily naše podmínky v hru. Naší hrací deskou byl tábor a stany, našimi figurkami svázaní lidé a stráže. Kradly jsme strážím jídlo, oblečení, šperky a zlato. Braly jsme vše, co jsme dokázaly včas ukrýt, než si nás Agojie všimly. Někdy uběhly celé týdny, kdy jsem si na bratra skoro nevzpomněla.

Dětská mysl se nedokáže zabývat tragédií neustále.